

ДОБРЕ ДОШЛИ В АЛТЕРНАТИВНО БЪДЕЩЕ!

Това е четвъртият – и финален – бюлетин от партньорите по проекта Алтернативно бъдеще! Проектът, който беше финансиран от ЕК по програма „Права, равенство и гражданство“, продължи две години и приключи през декември 2017 г. Неговата главна цел беше развиването на ресурси, които да помогнат на персонала в резидентни услуги за деца да разбират по-добре как преживяното насилие повлиява тези деца, как полът повлиява възприетията и начина на преживяване на насилието и как да подкрепят тези деца още по-ефективно. Посредством това Алтернативно бъдеще се стреми да намали риска за тези деца да станат отново жертви на насилие – или извършители на такова – в по-нататъшния си живот.

Шест организации бяха партньори по проекта. SURT (Fundació de dones) в Барселона беше водещата организация. SURT подкрепя жени, които са били жертви на насилие и има дълъг опит в прилагането на подходи, ориентирани към намаляване на насилието. Другите партньори бяха Фондация „Асоциация Анимус“, Dissens (агенция за изследване на пола от Берлин), AMGI от Грац, Австрия (център за изследване на маскулинността, образование и подкрепа), Innocenti (организация, занимаваща се с правата на децата от Флоренция, Италия) и Children in Scotland (националната мрежа за права на децата и детско благополучие в Шотландия).

ЕЛЕКТРОННА СТРАНИЦА НА ПРОЕКТА АЛТЕРНАТИВНО БЪДЕЩЕ

Проектът има своя електронна страница:
<http://alternativefuture.eu>

На нея можете да намерите подробна информация за проекта и дейностите по него.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОЕКТА

Член 19 от Конвенцията на ОН за правата на детето недвусмислено изтъква, че децата имат правото да бъдат защитени от всички форми на насилие. През последните две години по проекта Алтернативно бъдеще работиха партньори от шест европейски страни с крайна цел – намаляване на насилието посредством по-добро разбиране на последиците от травматичните преживявания и посредством серия от дейности, насочени към преодоляване на неговите тежки и продължителни ефекти. Тъй като сме наясно с честотата на случаи на травма от преживяно насилие сред живущите в резидентни институции деца, то теренната работа по проекта бе съсредоточена именно в такива места. Интервюирахме над 100 тийнейджъри в резидентни услуги в шестте страни. Също така събрахме информация, чрез фокус групи и въпросник от повече от 200 професионалисти в такива центрове. На базата на тази информация създадохме тренингови програми за професионалистите, работещи с младежи от институции. Наред с това проведохме и директна работа с младежи и създадохме каталог, който да дава практически насоки за интерактивни дейности, които могат да се провеждат с младежите, за да им помогнат да разпознават и преодоляват травмите и насилието по-ефективно. Младите хора отделиха доброволно от времето си за тези дейности, макар те да включваха дискусии по теми, които са трудни за тях, и искаха със своя опит и знания да помогнат и на други. Професионалистите също допринесоха с много ценна информация, много от която е значима не само по отношение на този проект. Огромната част от младежи в институции са преживели насилие, често под различни форми. Това се отразява на тяхното психично благополучие и здраве, на социалното им поведение и ученето. Професионалистите, които работят с тях, често споделяха, че децата имат потребности и трудности, които изискват специфична подготовка.

Ако искаме младежите да напускат системата за резидентна грижа със самоувереност и оптимизъм, то трябва да се погрижим тези потребности да бъдат адекватно посрещнати.

Какво ни казаха децата относно тези свои потребности:

Надеждност и безопасност

Това означава адекватна супервизия на всички части на резидентния център; настаняване, доколкото е възможно, близо до места и общности, които са им близки и познати; умения на персонала да ги удържа, в случай, че възникне рискова ситуация, но не по начини, които са свързани с болка; открито обсъждане на нещата, които ги засягат, с персонала; утвърждаване, че тяхната лична информация няма да бъде споделяна с трети страни без тяхното съгласие и ако бъде споделяна, ще бъде представена правдиво и коректно.

Принадлежност и подкрепа

Много младежи имаха зад гърба си много местения и настанявания в различни институции. Като деца, които обикновено не са имали стабилност в семейния си живот, подобна нестабилност и в системата за закрила не помага да преодолеят това. Според тях резидентните центрове трябва да създават усещане за принадлежност и подкрепа. Това означава началният контакт с персонала и другите настанени да е предразполагащ, без да е пресилен; да получат подкрепа, ако пожелаят, за да възстановят контакти с членове на семейството или свои предишни занимания; да участват в подредбата и декорирането на статиите си. Важно е и да имат някого, с когото могат да споделят за всичко, което ги вълнува – това може да е както професионалист, така и приятел, роднина или доброволец; според тях също така персоналят трябва да има умения и подготовка как да се справя с различни психологически и емоционални проблеми, които могат да се проявят.

Принадлежност и подкрепа

Много младежи имаха зад гърба си много местения и настанявания в различни институции. Като деца, които обикновено не са имали стабилност в семейния си живот, подобна нестабилност и в системата за закрила не помага да преодолеят това. Според тях резидентните центрове трябва да създават усещане за принадлежност и подкрепа. Това означава началният контакт с персонала и другите настанени да е предразполагащ, без да е пресилен; да получат подкрепа, ако пожелаят, за да възстановят контакти с членове на семейството или свои предишни занимания; да участват в подредбата и декорирането на статиите си.

Важно е и да имат някого, с когото могат да споделят за всичко, което ги вълнува – това може да е както професионалист, така и приятел, роднина или доброволец; според тях също така персоналът трябва да има умения и подготовка как да се справя с различни психологически и емоционални проблеми, които могат да се проявят.

Приемане и разбиране

Както и всеки друг, младите хора в институции искаха професионалистите да зачитат техните чувства и преживявания. Често тези чувства са противоречиви – може да са преживели насилие в семейството си, но това да не значи, че не обичат вече членовете на това семейство. Младежите намират свои начини да се справят със стреса и конфликтните емоции, но някои от тези начини влизат в разрез с правилата на центрове – например гледане на телевизия до късно, което за някои може да е начин да се отпуснат, за да могат да заспят. Според тях е важно да се разбира, че такива действия са отговор на някаква тяхна потребност, а не нарочно лошо поведение. Те искат да бъдат приети каквито са – някои са преживели отхвърляне заради своя етнос или сексуална ориентация.

Но установяването на добри взаимоотношения с другите настанени е ключово и за тази цел те се нуждаят от отвореност и неосъждащо отношение.

Участие и права

Член 12 от Конвенцията за правата на детето казва, че децата имат право да участват в решения, които ги касаят. Това е много важно за младите хора в институции, за тях означава да бъдат взети насериозно и срещите с тях да не са във формат, който е покровителствен или доминиращ. Животът в институция не дава много шанс за усамотение и често те имат много малко пространство, което да усещат като свое; да имат такова пространство е ключово и всяка институция трябва да се стреми да го осигури. В същото време те си дават сметка, че животът извън системата за резидентна грижа е много различен и че те имат нужда да бъдат адекватно подготвени за него.

Знания и умения

Според младите хора персоналът трябва да се запознае с тяхната история и да се пита да разбере как тя ги е повлияла. Много от тях имат дълги досиета, но не и сигурност, че към момента грижешите се за тях са наясно с важни събития в миналото им. В ситуации на местене в нов център, те имат нужда от информация – какви са правилата, кое къде стои и др. Те споделяха и за нуждата си да бъдат приветствани на новото място, но не с големи формални срещи с целия персонал и всички настанени. Персоналът в резидентните центрове сподели, че биха били по-ефективни в своята работа, ако получат специфична подготовка по някои теми, като например: създава на връзка на доверие, преодоляване на травмата, разбиране на насилието и неговите ефекти върху поведението, познаване на различията и правата на децата и как те се съотнасят с контекста на центъра.

Съответно, част от проекта във всяка страна беше осигуряването на такива обучения – съобразно с идентифицираните потребности и приоритети. Например в Шотландия фокусът на обученията за професионалисти беше преодоляването на травмата.

Какво може да направим по-добре

Разбира се, не може да се предотврати всяко неприятно преживяване за децата. Проектът Алтернативно бъдеще обаче за нас изведе на преден план няколко основни послания за това как може да бъдат сведени до минимум такива преживявания:

- Предвид степента на ранна травматизация и семейни проблеми, преживени от младите хора още в най-ранно детство, може би най-важното е да се осигури достатъчно ниво на подкрепа за всяко семейство, по нестигматизиращ и недискриминиращ начин, за да се намали броят на тези деца, които след това ще се нуждаят от допълнителна подкрепа;
- Системата за закрила на трябва да прави тежките преживявания на децата още по-тежки. Постоянни местения, обикновено на непознати места, с различен подход на грижа, често текучество сред персонала и липсата на адекватна подготовка водят до влошаване на проблемите на тези деца и до намаляване позитивите от работата с тях. Не само ефектът върху децата не е добър, но това е и неудачно ползване на обществени средства.
- Насилието силно корелира с други форми на риск и има трайни негативни последици. За да се премахне насилието е нужен фокус върху обстоителствата, които го поддържат, както и върху развиването на терапевтични програми за жертви, насилници и свидетели.

Макар персоналът в резидентни центрове да е обикновено отдаден на своята мисия, беше ясно тяхното послание, че се нуждаят и самите те от подкрепа и подходяща подготовка и надграждане на знания и умения.

- Зачитането на правата на децата в системата за закрила има много форми и националните стандарти за работа с деца трябва да вземат това предвид. При постъпване в институция децата трябва да получават материали и насоки, които ясно очертават какви са техните права и как могат да имат достъп до ресурси, застъпничество и помощ в случай, че правата им са нарушени.

Финална конференция

В края на ноември 2017 г настъпи краят на двугодишната работа по проекта и целият му екип се събра в Единбург за финална конференция. Тя беше много успешна и наред с презентации от партньорите по проекта, участниците чуха и речи от Джими Пол и Лора Беверидж. И двамата са живели в институции, и двамата поднесоха както увличащи и затрогващи речи. Обратните връзки за събитието бяха много позитивни. За шотландският екип беше удоволствие да посрещна партньорите на своя територия и дори дъждът ни подмина през тези дни! Конференцията се проведе в Центъра за въглеродни иновации – наскоро реновирана сграда от 18ти век – и бе водена от професор Марк Смит от Университета в Дънди. Ключоават реч бе тази на Джими Пол, който разказа за своя опит като дете в семейство с насилие, като младеж в различни резидентни центрове, като студент и накрая – като професионалист с кариера. От партньорите Алба и Аманда от SURT и Мариън от Children in Scotland представиха началната концепция на проекта, как той бе проведен и основните достижения. Във втората част от деня още един бивш възпитаник на резидентни центрове – Лора Беверидж – с откритост и хумор сподели своя опит и инсайти.

Уоркшопи от европейските партньори в края на деня допринесоха за интересно и даващо храна за размисъл събитие.

Транснационален каталог с добри практики

Транснационалният каталог с добри практики обединява набор от дейности, които бяха успешно пилотирани от партньорите в работата им с младежи от институции. Неговата цел е да даде на професионалисти в такива институции специфични инструменти, с които да помогнат на младежите да се почувстват по-сигурни и овластени, като в същото време прилагат ориентиран към детето и сензитивен към пола подход. Целевата група на този каталог са преди всичко професионалист, които работят с деца в институции, изследователи, хора, които работят с младежи в групов формат или като цяло се интересуват от интерактивна работа.

Упражненията в него са поделени в три категории:

- 1) пол и интерсекционалност;
- 2) безопасност от насилие онлайн и офлайн;
- 3) детско участие, емоционално образование и овластяване.

Някои от тях се преплитат – например насърчаването на равенство между половете върви ръка за ръка с превенцията на насилие. И трите категории са взаимосвързани и упражненията биха работила най-добре ако се прилагат комбинирано. Тези упражнения са описани в каталога в контекста на тяхното прилагане и са обвързани с обосновка и критерии за селекция.

Осигурена е в каталога и информация и за допълнителни ресурси.

Оценката на тези интерактивни семинари с деца в шестте страни доведе до някои важни изводи. На първо място, едно от основните предизвикателства пред работещите с деца в институции е да осигурят зачитането на техните права и да гарантират

тяхното участие, като в същото време им се осигурява защитена и сигурна среда. Друг ключова тема е превенцията на насилието, включително насилието, основано на пола, което често все още се нормализира от младежите от институции.

В тази връзка упражнения за емоционално образование и създаване на безопасни пространства могат да са полезни. Също така, фокусът върху полови стереотипи, половата идентичност и превенцията на насилие, основано на пола, са особено релевантни, за да се дадат на тези младежи инструменти как да се предпазят от повторна виктимизация в бъдеще, както и да правят избори, основани не на полови стереотипи, а на реалните си умения и възможности.

Надяваме се описаните упражнения да са добри примери в това отношение.

Обобщение

Всички ние извлякохме ползи от участието си в проекта и той ни оставя с много идеи, които да развием и планове за бъдещи дейности. Преди всичко се надяваме, че сме допринесли децата от институции, с които работихме, да продължат живота си по начин, свободен от насилие.

Искаме да благодарим на всички партньори по проекта.

Главното предизвикателство, което остава пред нас, е да поддържаме и надграждаме постигнатото.

Алтернативното бъдеще, на което се надяваме, е такова, в което децата живеят без насилие.

Партньори

Асоциирани партньори и съ-финансиране:

The Scottish Government Looked After Children Division is also supporting the project.

Тази публикация се реализира с финансовата подкрепа на програма REC 2014-2020. Съдържанието ѝ е отговорност на партньорите по проекта Различно Бъдеще и по никакъв начин не отразява вижданията на Европейска комисия.